

UDK: 657.375.3: 659.25:364.122.4:338.131.7:339.92:368.032.7: 591.543. 4 :330.461

PRIKAZ INOSTRANOG ČLANKA

DAVOS 2016: RIZICI U PORASTU

Izveštaj o globalnim rizicima u 2016. objavljen je pred samo održavanje Svetskog ekonomskog foruma u Davosu 2016. Povezanost rizikā i njihova složenost neodložan su izazov za tvorce politike i poslovne lidere širom sveta, kaže se u novoj studiji Svetskog ekonomskog foruma.

Globalni rizici – od ekoloških katastrofa, međudržavnih konflikata i ekspanzije tehnologije – umnožavaju se brže nego ikada ranije, pokazuje najnoviji godišnji izveštaj mape rizika Svetskog ekonomskog foruma.

Objavljen pred samo održavanje susreta svetskih lidera u Davosu, Izveštaj o globalnim rizicima 2016. za narednu deceniju predviđa povećanu verovatnoću i uticaj rizika obuhvaćenih Izveštajem.

Sedamsto pedeset eksperata za rizike koji su učestvovali u pregledu dvadeset devet globalnih rizika saglasili su se da je unutrašnja povezanost rizika sve veća, što stvara opasnu sinergiju koja će imati duboke posledice po ljudsko društvo i globalnu privredu.

Primeru radi, očigledno je da izostanak značajnijeg ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promenama doprinosi krizi voda, što zauzvrat podstiče političku nestabilnost i neželjene masovne migracije. Broj nasilno raseljenih ljudi u 2014. godini iznosio je blizu šezdeset miliona, kažu predstavnici UNHCR, što je za pedeset posto više nego 1940. godine, u eri Drugog svetskog rata.

Značaj razumevanja međusobne povezanosti rizika veoma je velik za one koji kroje politiku, u smislu određivanja prioriternih polja delovanja, kao i planiranja nepredviđenih situacija, smatra *Margareta Drzenijek-Hanouz*, direktor za globalnu konkurenciju i rizike pri Svetskom ekonomskom forumu. „Znamo da klimatske promene uvećavaju druge rizike poput migracije i

bezbednosti, ali to nisu jedine međusobno povezane relacije koje ostavljaju posledice po društvo, i to često na nepredvidiv način“, kazala je ona.

Slična upozorenja objavljena su i u „Lojdovom“ izveštaju *Food Shock Security*, koji obuhvata scenarije koji pokazuju da klimatski događaji u vezi sa El Ninjom mogu dovesti do pobuna zbog nedostatka hrane u svetu i propasti tržišta hartija od vrednosti u SAD i Velikoj Britaniji.

Međusobna povezanost rizika pitanje je i privatnog sektora, kazao je *Nik Bikroft*, upravljač novonastalim rizicima i istraživač u „Lojdu“. „Osiguravači iz ‘Lojda’ dobro su obučeni za rad s klijentima i poznaju povezanost i složenost rizika, tako da kreiraju nove mogućnosti za zaštitu od sve veće izloženosti štetama“, kazao je ovaj stručnjak.

Bikroft takođe nabroja široki spektar različitih rizika koji su prioritet ispitanika privatnog sektora koji su učestvovali u istraživanjima za izradu Izveštaja. Kibernetički rizici, na primer, u vrhu su spiska briga u Severnoj Americi, dok su u Aziji to ekološki rizici.

U grupu globalnih rizika koji su zbog svog kombinovanog uticaja i verovatnoće događanja identifikovani kao ozbiljni ubrajaju se i pojedini privredni rizici, poput fiskalne krize u vodećim ekonomijama sveta ili visoke strukturalne nezaposlenosti ili podzaposlenosti.

Njima se pridružuju i sajber napadi i izražena nestabilnost društva. Eksperti Svetskog ekonomskog foruma kazali su da te kategorije odražavaju potencijalno veliki uticaj na takozvanu četvrtu industrijsku revoluciju u privredi i društvu, te Izveštaj naglašava potrebu da se zaštite buduće prednosti tehnološke revolucije.

Poslovni lideri svesni su uticaja mnogih drugih rizika navedenih u Izveštaju, pogotovu onih koji se tiču lanca snabdevanja, smatra *Džon Drzik*, predsednik odseka globalnih rizika u „Lojdovom“ brokeru „Maršu“, strateškom partneru Svetskog ekonomskog foruma.

„U osiguranju od kibernetičkih i geopolitičkih rizika, kao i ostalih riziko-oblasti, postojaće mogućnost da se prošire osiguravajuća pokrića za poslovni sektor“, naveo je on i dodao da je briga o štetama na imovini i štetama od prekida poslovanja usled kibernetičkog napada u porastu, te da mnogi korisnici osiguranja traže veće limite osiguravajućeg pokrića.

Iako je potrebno još vremena da tehnološka kriza pokaže svoj uticaj na ekonomiju i tržište hartija od vrednosti na sistematičan način, poslovni lideri iz osam zemalja, uključujući SAD, Japan, Nemačku, Švajcarsku i Singapur, kibernetičke rizike postavili su na prvo mesto.

Studija „Lojda“ i Kembričkog centra za studije rizika „Lojdov“ indeks rizika u gradovima od 2015. do 2025.“ (*Lloyd's City Risk Index 2015–2025*), koja

je po prvi put kvantifikovala privrednu opasnost od osamnaest rizika koji predstavljaju pretnju za trista jednu metropolu u svetu, otkriva da kibernetički napad sam za sebe može da ugrozi trista milijardi dolara BDP-a projektovanog za narednih deset godina.

U Studiji se kao pet vodećih globalnih rizika uticaja navode:

1. neuspeh ublažavanja klimatskih promena i adaptacije na njih
2. oružje za masovno uništavanje
3. kriza voda
4. prinudna migracija širih razmera
5. udar cene energenata.

Dok se, s druge strane, kao pet vodećih globalnih rizika u pogledu verovatnoće događanja navode:

1. prinudna migracija širih razmera
2. ekstremne vremenske prilike
3. neuspeh ublažavanja klimatskih promena i adaptacije na njih
4. međudržavni konflikti s regionalnim posledicama
5. veće prirodne katastrofe.

Izvor

- <http://www.lloyds.com//>

*Prevela i priredila: **Zorana Z. Nikolić Joldić***